

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XV. Quoad Consultationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

CAPITVLVM XV.

Quoad Consultationem.

PARAPHRASIS.

Clerico cuidam, qui v. g. de iniusto damno illato suspectus erat, purgatio indicta est, ita vt nisi intra dies 20. se purgaret, certam pecuniam solueret, hanc conditionem cum acceptasset, adueniente postea die seu termino elapso appellauit, nullâ expressâ causâ; hoc casu appellatio eius recipi non debet, quia cum intra 10. dies appellare intermiserit, idè post hoc tempus sententia in auctoritatem rei iudicata transit, ipsèque Clericus per Iuris interpretationem sententiæ latæ acquiescisse censetur, vt proinde appellare postea non possit, præsertim nullâ reddita appellationis causâ, sed neque executio sententiæ contra eundem Clericum latæ, circa pecuniam damnificato soluendam retardari debet, tamen si tempus quadrimestre, quod ordinariè talium debitorum solutioni iura indulgent, necdum elapsus sit, quia hoc tempus à Iudice breuiari & prorogari potest. Accedit, quòd, cum Clericus terminum breuiorem sponte acceptarit, sibi ipsi hoc imputare debet. Veruntamen si contra eum modus & forma executionis à Canonibus præscripta excedatur, tum audiri debet conquerendo.

S V M M A R I V M.

1. Tempus 10. dierum pro appellatione concessum, incipit à momento latæ sententiæ, nisi copia haberi non posset iudicis à quo, vel ad quem appellandum esset.
2. Si pars litigans intra decendum cum possit, non appellat, censetur acquiescere sententiæ.
3. Tempus à jure definitum pro executione sententiæ, quod in personalibus debitis est quadrimestre, iudex ex justa causa breuiare vel prorogare potest.
4. Ab executore mero ordinariè appellari non potest, nisi limites mandati excedat.

5. Nullitas sententiæ semper opponi potest contra executionem. Et tunc de tali exceptione cognoscere potest merus executor, vt & de ea, quæ solum accidentarium quid proponit, non directè iudicis sententiam oppugnans.
6. Appellatio ab executione, si de eius jure sit, deferri debet ad iudicem pronuntiantem, si de eius facto, ad superiorem iudicis mandantis, casu quo executor exequi vult, prout mandatum est, secus ad iudicem mandantem. Poterit etiam in hoc casu sine appellatione, iudicis officium implorari.
7. Si iudex sententiam suam exequitur per alium (vt interdum solet) iudicem seu superiorem, appellatio ad quem deferenda?
8. Appellans ab executione sententiæ, causam exprimere debet.

Not. I. Tempus dierum 10. quod iura ad appellandum indulgent, incipit à momento illo, in quo sententia lata est, præterquam si nec Iudex à quo seu coram quo appellatio facienda esset, neque Iudex, ad quem appellari debet, copiam sui faciat, nam interea tempus non currit. l. 1. §. dies. ff. quando appellandum. & refertur in c. Biduum. 29. c. 2. q. 6. His adde, quæ dicuntur in c. ult. de appellationibus.

Not. II. Si pars litigans, contra quam sententia lata est, intra 10. dies non appellet, cum posset appellare, censetur acquiescere sententiæ. Consentit l. ab eo. 3. C. quomodo & quando & c. & l. ult. de sententiæ, qua sine cert. quant. in fine. vbi dicitur: quòd condemnatus nō appellans, videatur confirmare sententiam, id tamen intelligi debet in eum effectum duntaxat, vt postea non audiatur, tanquam qui sententiæ acquiescerit, sed absolutè loquendo præsumptio illa falsa est, cum frequentissimè alia causa sit appellationem intermittendi, videlicet, quia lites aliquis exaceratur, vt malit re carere, quam toties litigare. l. item si. 4. in fin. ff. ne alienatione iudicis mutandi causâ. præsertim si animaduertatur, quòd Iudex ad quem, non facillè rescindat sententias latas à Iudice inferiore.

4 Not. III. Tempus à jure definitum pro executione sententiæ, quod in personalibus debitis quadrimestre est, Iudex ex causa iusta breuiare vel prorogare potest *l. 2. & l. 4. §. Si quis condemn. ff. de re iud. & tradit gl. hic. verb. actori.* sed causæ cognitione non præmissâ, non potest tempus mutari, prout tradit *gl. citat. Felin. hic. n. 8.* addens, quòd nec prorogari possit sine causa. Dynus & alii in *Reg. 17. in 6.* indultum à jure beneficium non est alicui auferendum.

5 Not. IV. A mero executor ordinariè appellari non potest. *l. Ab executor. 4. ff. de appellationibus.* Ratio est, quia ipse exequendo non grauat, sed si grauamen contingit, id à Iudice, cuius sententia executioni mandatur, illatum est.

Excipe, nisi executor formam aut limites mandati excedat, *juxta c. nouit. 48. de appell.* vt si partes Iudicis sibi vendicauit, aut sententiam interpretari velit, cum talis potestas mero executori ac nuntio non competat. *l. Si vt proponis. de executione rei iudicata,* aut si exequi velit ante tempus; vel non secundum ordinem præscriptum v. g. vt à debitore prius capiantur bona mobilia. *l. à Diuo. 15. §. in vendit. ff. de re iud. & viderelicet in gl. fin. hic. apud Alexand. n. 57.*

His adde I. Quòd nullitas sententiæ semper opponi potest contra executionem, vti videre est apud *Durand. in specul. l. 2. p. 1. tit. de except. & replicationibus. §. 3. n. 14.* nam talis exceptio nullitatis, quæ exceptio iudicium retrò nullum reddit, v. g. Iudicem non fuisse competentem, procuratorem fuisse fallum seu mandato destitutum, post latam sententiam semper opponi potest *c. in nostra. 4. de procuratoribus.* Quare hoc casu executor merus cognoscere potest de exceptione contra sententiam, vt appareat, num eam exequi debeat, an verò super se dere, & causam ad superiorem seu mandantem remittere. *c. de cetero. 5. hoc. tit. & tradit Gail. l. 1. obseru. 113. n. 8. Joann. Andr. hic. n. 21.* Qui ait: nisi sententiam manifestè constet nullam esse, executores impediri non posse ab executione.

Adde II. Si exceptio, quæ obicitur, ta-

lis sit, vt sententiâ Iudicis directè non oppugnet, seu iniustitiæ arguat, sed accidentarium quidpiam proponat, cognoscere de eo potest executor, vt intelligat exequine debeat, v. g. si dicatur factam esse nouationem. *l. c. nouam conuentionem super sententia condemnationis, l. 4. §. Si ex conuentione. ff. de re iudicata.* vbi *Bart. & Paul. de cast.* videri possunt, aut si dicatur compensatione alioque modo satisfactum esse debito; *cit. l. 4. §. condemnat. verb. soluisse.*

Quæritur I. Si appellandum sit contra executionem, ad quem Iudicem appellatio deferri debeat. Ad hoc *Resp. Abbas. hic. n. 28. Alex. n. 65. ex Bart. in cit. l. Ab executor. & cit. l. A Diuo. §. Sententiam.* vel appellatio fit de jure executionis, dicendo malè pronuntiatum esse super executione faciendâ, tunc appellatio tendere debet ad Iudicem pronuntiantem; quare si talis sit, à quo appellari non possit, locus non erit appellationi, vel appellatio fit de executionis facto, & hoc casu vel executor exequi vult, prout ipsi mandatum est, tunc appellatio ad superiorem tendit Iudicis mandantis, quia ipse est qui grauat, nò executor seu nuntius, is enim potius facere aliquid censetur, cuius nomine & mandato id fit, præsertim si istanquam subditus aut famulus parere debeat, quâ de re *l. 3. tract. 2. de just. c. 6. n. 2.* Sin autem executor modum excedat, vel aliter ipse grauet, tum ad Iudicem mandantem appellatio deuoluetur, poteritque sine appellatione Iudicis officium in hoc casu implorari, *test. Bartol. in cit. l. Ab executor. num. 4.*

Denique interdum Iudex sententiam suam exequitur per alium Iudicem, seu Superiorem, idque duobus modis; vel ut alter Iudex proprio jure post denuntiationem sibi à Iudice priori factam, sententiæ executionem faciat, quæ in rem iudicatam transit. *c. Romana. §. Contrahentes. de foro compet. in 6.* tunc appellatio deferri debet ad superiorem Iudicis executionem facientis, idque multò magis locum habet, si condemnatus ab vno Iudice, postea apud alterum pro executione conueniatur actione in factum

ctum, seu actione iudicati, teste *Bart. in cit. §. Sententiam.*

Vel ut alter Iudex auxilium præbeat priori Iudici exequi volenti, & hoc casu distinguitur, num sit auxilium facti, v. g. manum militarem subministrando, hoc casu appellandum est ad superiorem Iudicis exequentis, cui auxilium ministratur, quia ipse est, qui principaliter grauat; an verò sit auxilium juris, quia v. g. sæcularis Magistratus petit ab Ecclesiastico Prælato, ut pro executione faciendâ condemnatum parere recusantem excommunicet, hoc casu appellari potest ad superiorem excommunicare volentis, secundum *Bart. cit. §. Sententiam. n. 6.* sed *Abb. & Alex.* dicunt appellari etiam posse ad superiorem eius, qui Ecclesiasticæ potestatis auxilium implorat, cum sit causa illati grauaminis. *Arg. c. ult. de iniuriis.*

§ Quæritur 2. Vtrum appellans ab executione sententiæ causam exprimere debeat. Responsio est affirmatiua, cum *Abb. hio. n. 30. Alex. n. 70. Felin. n. 18.* Rationem dat Abbas, quia interpellans à sententia interlocutoria, causam grauaminis exprimere debet. *c. Ut debitus. 59. de appell.* sed executio aut sententia executionis faciendâ interlocutoria est, aut vim interlocutoriæ habens, &c. sed hæc ratio non probat, uti bene notat *Alex. n. 74.* quia sententia excommunicationis potius habet vim definitiua; propterea, quòd eam alia non sequatur. quare alia ratio dari debet, quam etiam Abbas affert; cum appellatio ab executione sententiæ ordinariè interdicta sit, idèd audiendus non est appellare volens, nisi causam afferat, nam alioquin præsumptio adest contra illum, & pro valore sententiæ, quæ in rem iudicatam transit.

CAPITVLVM XVI.

Sicut.

PARAPHRASIS.

Controuersia erat inter H. Subdiaconum, & B. Presbyterum super quinque modis frumenti, quos H. sibi à Presbytero an-

nuatim soluendos proponebat, ea causa Iudicibus delegata est coram quibus H. modios sibi debitos petebat. Presbyter autem negabat se debere, propterea, quòd antea super hoc conventus fuerit, & per sententiam absolutus, idque duobus testibus probauit, ex quorum depositione constabat, quòd Magister A. auctoritate Lugdunensis Episcopi Presbyterum à petitione H. absoluerit; sed quia testimonia nudè prolata erant, non adiectâ causâ, ex qua Iudex motus fuerit ad ita pronuntiandum, dubitârunt Iudices, quid statuere deberent. Resp. ipsis Innoc. III. hîc, quandoquidem in plerisque locis, in quibus prudentum copia habetur, id vîtatam est, ut quæ Iudicem ad sententiam ferendam mouent, in ea non exprimantur, idèd cum testes deponant de sententia à Iudice prolata, propter auctoritatem iudicariam præsumendum, quòd omnia legitime acta sint.

S V M M A R I V M.

1. Pensionarius recusans solutionem pensionis quasi indebita illi, qui diu erat in possessione exigendi eam tanquam debitam, spoliū committit, & tenetur interdicto, vnde vi.
2. Actus ad cuius substantiam requiritur scriptura, eâ perditâ probari potest per duos testes.
3. Sententia iudicis valida est, licet nulla in ea causa expressa sit, nisi interdum per accidens, ad quosdam effectus.
4. Si constet sententiam à iudice latam esse, propter iudicariam auctoritatem, præsumitur, omnia legitime facta fuisse.

NOT. I. Si quis longo tempore fuerat in possessione exigendi annuam pensionem tanquam sibi debitam, & pensionarius incipit eius solutionem recusare, quasi debita non sit, censetur spoliū committere, ut locus sit interdicto vnde vi; ita colligitur ex hoc c. & habetur in c. *Querelam. 24. de elect.* Tradit hîc *Abb. n. 2. Felin. n. 1.* vbi aiunt: esse hunc textum singularem